

Sten Li predstavlja...

JAC SAM SPIDER-MEN

SADRŽAJ

7 SPAJDERMEN!

Spider-Man!
Amazing Fantasy (1962) 15
avgust 1962.
Scenario: Sten Li
Crtež: Stiv Ditko

18 SPAJDERMEN

Spider-Man
Amazing Spider-Man (1963) 1
mart 1963.
Scenario: Sten Li
Crtež: Stiv Ditko

33 NEMA VIŠE SPAJDERMENA

Spider-Man No More!
Amazing Spider-Man (1963) 50
jul 1967.
Scenario: Sten Li
Crtež: Džon Romita stariji

54 NOĆ KAD JE UMRLA GVEN STEJSI

The Night Gwen Stacy Died
Amazing Spider-Man (1963) 121
jun 1973.
Scenario: Džeri Konvej
Crtež: Gil Kejn

74 GOBLINOV POSLEDNJI POKUŠAJ

The Goblin's Last Stand!
Amazing Spider-Man (1963) 122
jul 1973.
Scenario: Džeri Konvej
Crtež: Gil Kejn

96 DETE KOJE JE SKUPLJALO SVE O SPAJDERMENU

The Kid Who Collects Spider-Man
Amazing Spider-Man (1963) 248
januar 1984.
Scenario: Rodžer Stern
Crtež: Ron Frenz

108 VENOM

Venom
Amazing Spider-Man (1963) 300
maj 1988.
Scenario: Dejvid Mikelajni
Crtež: Tod Makfarlan

151 NAJBOLJI NEPRIJATELJI

Best of Enemies!
Spectacular Spider-Man (1976) 200
maj 1993.
Scenario: Dž. M. Demateis
Crtež: Sal Bjusema

193 11. SEPTEMBAR

(bez naslova)
Amazing Spider-Man (1999) 36
decembar 2001.
Scenario: Dž. M. Stražinski
Crtež: Džon Romita mlađi

219 SREĆAN ROĐENDAN, III DEO

Happy Birthday, part 3
Amazing Spider-Man (1963) 500
decembar 2003.
Scenario: Dž. M. Stražinski
Crtež: Džon Romita mlađi

259 AGONIJA PORAZA

The Agony of Defeat
Spider-Man Unlimited (2004) 6 (I)
januar 2005.
Scenario: Šeldon Alen
Crtež: Džim Čeng

271 SPAJDI UPOZNAJE! PREDSEDNIKA!

Spidey meets the President!
Amazing Spider-Man (1963) 583 (II)
mart 2009.
Scenario: Zeb Vels
Crtež: Tod Nuk

279 NAJBOLJA VERZIJA SEBE

The Best Version of Myself
Amazing Spider-Man (1963) 601
octobar 2009.
Scenario: Brajan M. Bendis
Crtež: Džo Kezada

286 ŠIROM SVETA

Worldwide
Amazing Spider-Man (2015) 1 (I)
decembar 2015.
Scenario: Den Slot
Crtež: Đuzepe Kamunkoli

VELIKE MOĆI...

Piše: Mateo Loso

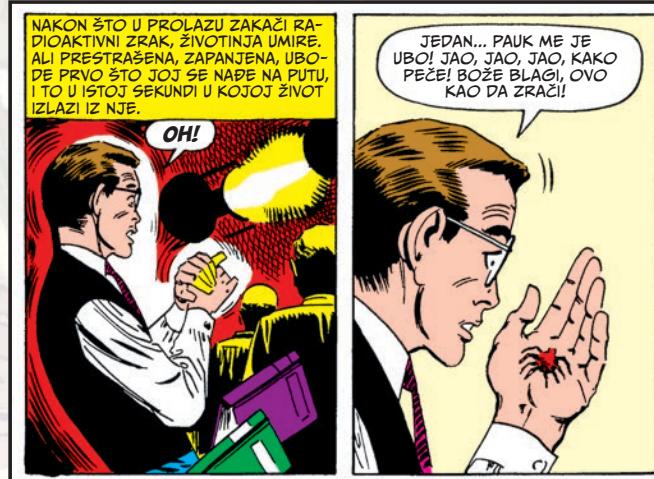
Ko je **Spajdermen?** Većina vas sigurno već zna priču o **Piteru Parkeru**, stidljivom gimnazijalcu koji je nakon uboda radioaktivnog pauka dobio neverovatne moći i ubrzo postao najpopularniji superheroj na svetu. Ali i ako ste se već susreli sa našim „prijateljski nastrojenim komšijom” zvanim Spajdermen u brojnim uspešnim crtanim i igranim filmovima koji su mu poslednjih godina posvećeni, možda ne znate da je originalni lik, u stvari, protagonist jednog stripa. Kreirali su ga, 1962. godine, **Sten Li**, plodni scenarista koji je stvorio čitav Marvelov univerzum, i **Stiv Ditko**.

Knjiga koju držite u rukama nastala je u čast Spajdermenu i svim umetnicima koji su pratili njegovu priču u poslednjih 50 godina, ali posvećena je, pre svega, čitaocima. Bilo da skupljate stripove o njemu od samog početka, bilo da ste tek uronili u svet Čoveka-Pauka, ovo izdanje omogućiće vam da bolje upoznate njegovu priču i proširite sopstvenu svest zajedno sa ovim herojem. Na ovim stranicama pronaći ćete izbor najupečatljivijih doživljaja,

kao i redakcijske dodatke bogate informacijama i kuriozitetima svih vrsta.

Kao što ćete i sami shvatiti, Spajdermen je danas već postao istinska ikona kolektivne svesti. Ali ko bi se nadoao da će jedan „običan” lik iz stripa dostići takav nivo medijske popularnosti? Jedna njegova osobina verovatno u velikoj meri opravdava renome ovog heroja, a to je njegova ljudskost. U stvari, ispod njegovog kostima krije se osoba koja se gotovo ni po čemu ne razlikuje od vas i mene. Jer, i pored sukobljavanja sa superzlikovcima, pored njegovog instinkta pauka koji ga upozorava na opasnost, pored njegove sposobnosti da lebdi nad Njujorkom okačen o svoju mrežu, Spajdermen je i dalje Piter Parker. A Piter je jedan od nas. To je lik s kojim lako možemo da se poistovetimo i koji odmah budi saosećajnost. On ima iste probleme kao i mi, sanja iste snove, i kad čitamo o njegovim avanturama, proživljavamo sa njim njegove strahove i nadanja, pobede i poraze, radosti i drame. Zahvaljujući njemu i sledeći njegov primer, naučili smo da „velika moć podrazumeva i veliku odgovornost”. Jer, poput Spajdermena, svako od nas, u svakodnevnom životu, koristi svoje male moći i demonstrira svoju odgovornost.

Dakle, ko je Spajdermen? Ako delimo moralne vrednosti sa Piterom Parkerom, i upijamo sve ono što su nas njegove dogodovštine naučile i čemu će nas tek naučiti u budućnosti, čak i bez supermoći, svi smo mi Spajdermen. Svako od nas može da izjavi jasno i glasno: „Da, ja sam Spajdermen!”

KO JE PITER PARKER?

Piše: Oreljen Viv

Čak i pre **Osvetnika** i **X-mena**, najupečatljivijim Marvelovim likom mogao bi se nazvati **Spajdermen**. Njujorški heroj, kojeg su stvorili **Sten Li** i **Stiv Ditko** u *Amazing Fantasy* #15, nalazio je načina da osvaja srca čitalaca tokom nekoliko decenija. Njegov alter ego Piter Parker pokazao se isto toliko slavan. On se pojavljuje u prvim epizodama kao briljantni ali povučeni gimnazijalac, siroče koje su podigli stric **Ben** i strina **Mej**, a koje ima problema da se uklopi. Dakle, lako je pogoditi zašto je postao toliko popularan – većina čitalaca prepoznaće se u ovom heroju koji prolazi kroz težak adolescentski period i koji predstavlja arhetip štrebera. Ali daleko od toga da je Piter jednodimenzionalna osoba koja svoj imidž gradi isključivo na pomalo luzerskom izgledu. Mada njegova baksuzna strana ostaje neodvojiv element njegove ličnosti, naš heroj je mnogo složeniji, čak i ako ne gledamo celinu koju čini sa Spajdermenom.

MALI GENIJE

U trenutku kad srećemo Pitera Parkera, on nije samo običan gimnazijalac kome dobro ide matematika i koji je pomalo star-mali. Ne, Piter je već genije. Njegova spajdermenska karijera je i nastala usled njegove sklonosti ka prirodnim naukama: ubo ga je pauk na jednom školskom izletu. Naučnička strana našeg junaka, koju je više scenarista koristilo kao motiv, često mu omogućava da nadigra superzlikovce u njihovim zločinačkim namerama. Njegov intelekt ne stavlja ga na isti nivo sa **Henkom Pimom** ili **Ridom Ričardsom**, ali Piter spada u grupu superheroja koji redovno učestvuju na naučnim brejnstorminzima! Njegova toliko praktična mreža do danas ostaje jedna od najupečatljivijih kreacija Marvelovog univerzuma. Mada odbija da proda njenu formulu, on svoju inteligenciju i te kako koristi da bi zaradivao.

MREŽA, POSAO, PATROLA

Njegovo prvo profesionalno iskustvo jeste karijera fotografa slobodnjaka za *Dejli bjugl*. On manje-više zarađuje za život zahvaljujući mehanizmima svojih pronalazaka koji mu omogućavaju da uslika svoje borbe sa superzlikovcima. On uspostavlja prijateljske veze u redakciji novina u kojima dugo ostaje, uprkos uvredama direktora **Dž. Džone Džejmsona**, koji mu zamera da su fotografije loše kadrirane. Znanje iz naučnih oblasti takođe mu donosi i posao gimnazijskog profesora, ali superherojske dužnosti ne mogu se lako uklopiti sa fiksnim radnim vremenom. Nedavno je, pridružujući se laboratoriji *Horizont* **Maksa Modela**, dobio posao naučnika sa punim radnim vremenom koji mu savršeno odgovara.

HUMORISTIČKA MASKA

Kad Piter obuče svoj kostim Spajdermena, pomalo pogrbljeni naučnik nestaje da bi ustupio mesto blago zajedljivom pauku koji se kreće u skokovima. To je ono lice ovog heroja koje je obično u prvom planu i koje najviše doprinosi toplini koju osećamo prema njemu. Najpre zbog toga što je većina superheroja smrtno ozbiljna. Koliko **Torova** ili **Kiklopa** dolazi na jednog **Dedpula** ili **Džonija Storma**? Ali Spajdijeva vis comica takođe odražava Piterovo nesvesno, kao i nesvesno velikog broja čitalaca. Ako bismo mogli tajno da delujemo (što maska omogućava), neki od nas bez sumnje bi postali kriminalci, dok bi mnogi iskoristili tu mogućnost samo da bi nekažnjeno pravili šale! Tako povučeni Piter oslobađa svoju stegnutu ličnost pomoću tajnog identiteta. Ako velike moći podrazumevaju veliku odgovornost (možemo li zamisliti princip teži od toga?), treba takođe biti u stanju osloboditi se pritiska. Ističući se sve više u borbi protiv zla, Piter dobija na samopouzdanju.

PREĆI GRANICE

Međutim, daleko od toga da naš junak ima samo kvalitete, i upravo to ga čini vrlo složenom ličnošću. Piter ponekad pokazuje egoizam. Ta mana, koja dovodi do smrti njegovog strica Bena, provlači se stalno kroz priču o njemu, i to u različitim formama. Smrti se pojavljuju na njegovom putu, kao stalni podsetnik na taj traumatični događaj. Njegov lik zbog toga razvija intenzivno osećanje krivice jer, iako je Spajdermen zanimljiv i vedar heroj, on ponekad bude i tužan i tragičan. A kad se Piter Parker žali na svakodnevnicu, to predstavlja katarzu i za čitaoca koji se prepoznaže u njegovom liku. Ali kad Spajdermen dotakne dno, on se još bolje odrazi u skoku uvis. Piterov kapacitet da pronade nesumnjive izvore životnosti više nije potrebno dokazivati, a on ih pronalazi i u suočavanju sa anksioznošću, kao i sa naizgled nepobedivim protivnicima (pre svega mislimo na **Gromadu**, **Kolosa** i **Medžik** pod vlašću **Sile Feniks**). Spajdermen nije najmoćniji među superherojima, ali je žilav!

Bilo bi lako reći da je složenost Pitera Parkera/Spajdermena proizašla isključivo iz priča pisanih tokom pedeset godina, od strane različitih autora. U stvari, od prve priče naš junak je već u sebi imao sve one elemente koji su ga učinili legendarnim. Fanovi univerzuma **Ultimate** obožavaju **Majlsa Moralesa**, neki se kunu u klona **Bena Rajlija**, dok su neki fascinirani **Otom Oktavijusom** u obliku Superiornog Spajdermena, ali istina je da postoji samo jedan jedinstveni Spajdermen. On dolazi iz Forest Hilsa u Kvinsu, u Njujorku. Njegovo ime? Piter Parker!

AMAZING FANTASY (1962) 15 I ČUDESNI SPAJDERMEN (1963) 1: PRVI UZLETI

Piše: Masimilijano Brigel

Od 1962. godine, izdavačka kuća danas poznata pod imenom *Marvel* komiks doživljava svoje prve komercijalne uspehe sa superherojima. Nakon **Fantastične četvorke**, urednik **Sten Li** i crtač **Džek Kirbi** stvaraju likove koji će biti poznati i u budućnosti: **Hulka, Tora, Namora, Princa Mora**. Ubeden da su „superheroji sa superproblemima” budućnost stripa, Li zamišlja lik koji, po legendi, nije uživao poverenje velikog gazde **Martina Gudmana**. Pre svega, reč je o adolescentu. A u to vreme superadolescenti su samo pomoćni likovi (poput **Robina** u kombinaciji sa **Betmenom** ili **Bakija** sa **Kapetanom Amerikom**). Zatim, ovaj heroj ima moći pauka, životinje koja, pre svega, izaziva strah. Najzad su Gudmana ubedili da treba dati šansu **Spajdermenu** na stranicama *Amazing Adult Fantasy* #15, naslova posvećenog kratkim naučnofantastičnim pričama, bez fiksnog protagoniste. Nakon što je pogledao skice dva umetnika, Džeka Kirbija i **Stiva Ditka**, Li je ilustracije poverio ovom drugom. Ipak, i Kirbi, prozvan kraljem stripa, ostavio je svoj trag, budući da je ilustrovao korice za *Amasing Fantasy* #15, koja je izašla u avgustu 1962. (za tu priliku Sten Li odlučio je da obriše reč *adult* iz naslova, kako bi označio prelazak u novo doba). Zatim je Kirbijev crtež tušem prešao Stiv Ditko, ali je tu verziju Li ocenio kao neubedljivu, pa je ta korica objavljena tek mnogo godina kasnije.

Volim da mislim da je izgled Pitera Parkera na početku podsećao na samog Ditka. Sama priča sadržala je reference na emisiju *Šou Eda Salivana*, što možda ukazuje na to da je crtač bio inspirisan jednom od zvezda koje su se smenjivale na bini – **Badijem Holijem**. Ipak je taj genijalni pop pevač nosio odelo i kravatu u stilu intelektualca Pitera.

Kako tvrde istoričari stripa, Gudman je bio odlučio da *Amazing Fantasy* okonča upravo petnaestim brojem, iako su Lijeve i Ditkove naredne epizode *Spajdermena* već bile spremne. Taj lik je tako proveo neko vreme zaboravljen, dok su se njegovi stvaraoci usredsređivali na druge serijale. Ali kad su otkrili

koliko je primeraka *Amazing Fantasy* #15 prodato, Gudman i Li shvatili su da su otkrili zlatni rudnik. Umesto da ponovo pokrenu ugašeni strip, odlučili su da započnu poseban serijal o Čoveku-Pauku, pod nazivom **Čudesni Spajdermen**, čiji je prvi broj izašao u martu 1963, iako je bio na raspolaganju tri meseca ranije, kao i obično. Posebnost tog prvog broja **Čudesnog Spajdermena** jeste u tome što se pominje Fantastična četvorka, koja je tada predstavljala jedini tim *Marvelovih* heroja. To je bila velika inovacija Stena Lija u ulozi urednika. Sećajući se prvih godina ove izdavačke kuće, posebno prvog susreta sa Princom Mora i Čovekom-Balkljom 1940, Li odlučuje da uvede likove iz različitih serijala, kako bi stvorio koherentan univerzum i povećao prodaju.

SPAJDERMEN

VOLITE LI KOSTIMIRANE JUNAKE? U POVERENJU, MI STRIPO-DŽIE IH ZOVEMO 'LIKOVU U DUGIM GAĆAMA', A - KAO ŠTO ZNATE - TAKVIH IMA NA TONE! IPAK, VERUJEMO DA ĆE VAM SE SPAJDERMEN UČINITI MALČICE... DRUGAČIJIM!

LJUDI,
ZAR NAM
NE TREBA JOŠ
JEDAN ZA PLES?
ŠTA MISLITE
O PITERU
PARKERU?

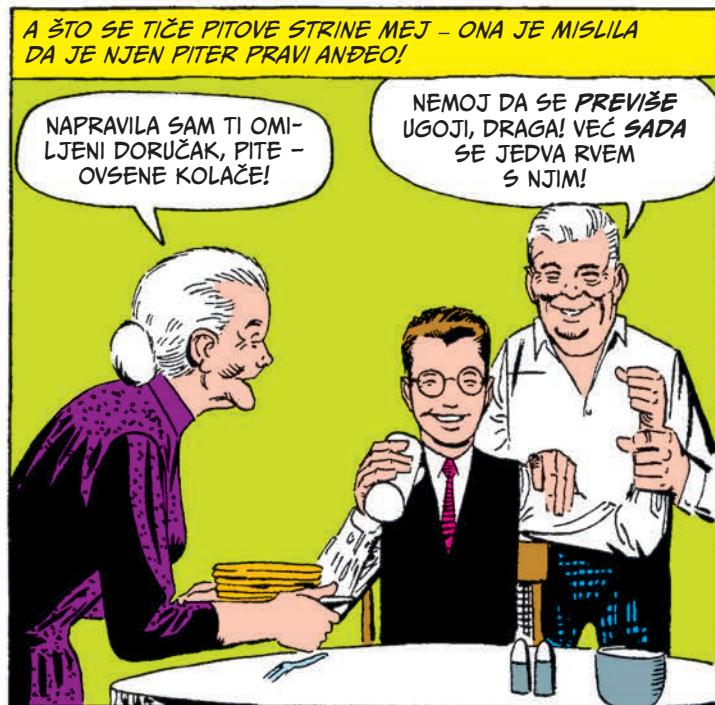
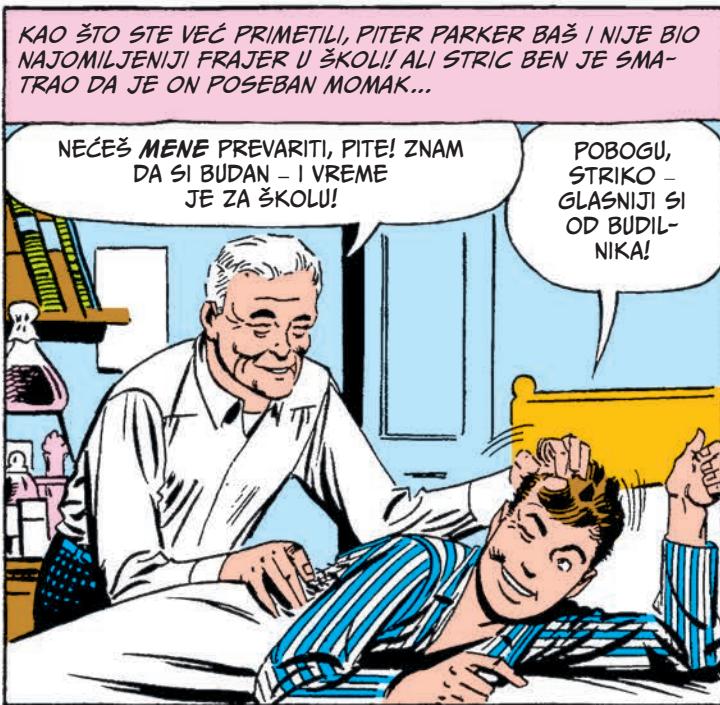
ŠALIŠ
SE? TAJ
KNJIŠKI
MOLJAC NE
RAZLIKUJE
ČA-ČA-ČA
OD VAL-
CERA!

PITER
PARKER?
U ŠKOLI MIDTAUN
ON JE DEŽURNI
UŠTOGLJEN-
KO!

Stan Lee & S. Ditko

V-789

1

NEKOLIKO MINUTA KASNIJE, PITER PARKER ZABORAVLJA NA ŠKOLSKU NEPRAVDU DOK ULASI U NOVI SVET – OČARAVAJUĆI SVET NUKLEARNE NAUKE!

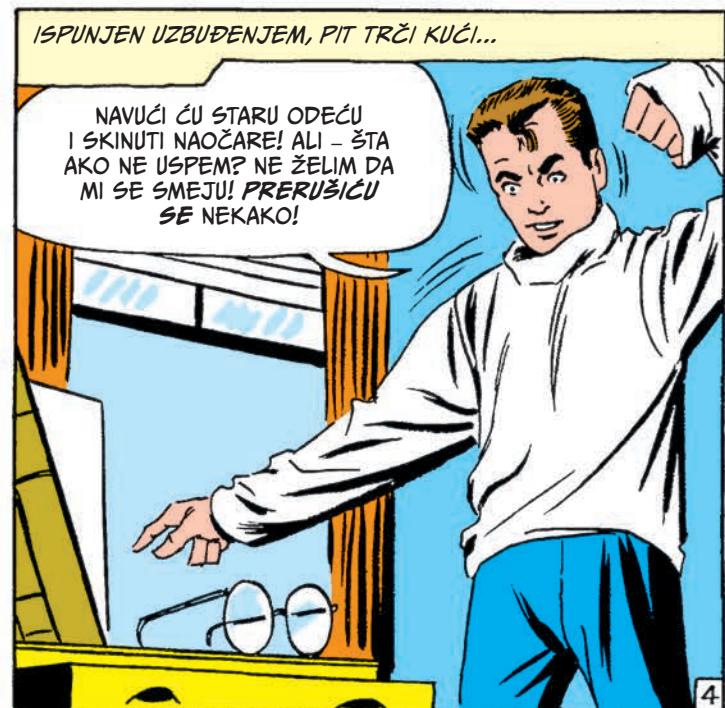

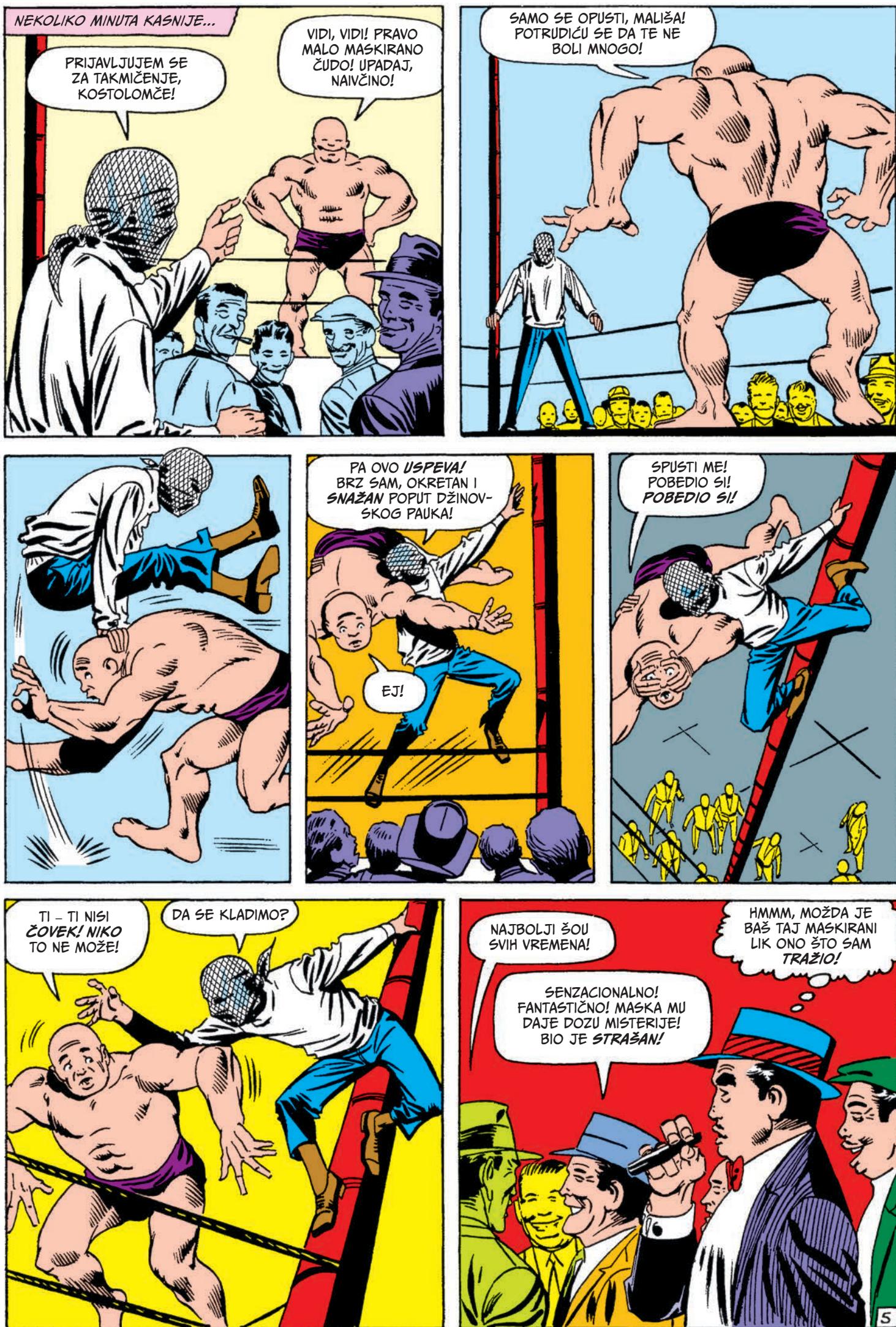
ALI NA SAMOM POČETKU EKSPERIMENTA NIKO NIJE PRIMETIO MALECGNOG PAUKA KOJI SE NA SKORO NEVIDLJIVOJ NITI SPUSTIO S PLAFONA...

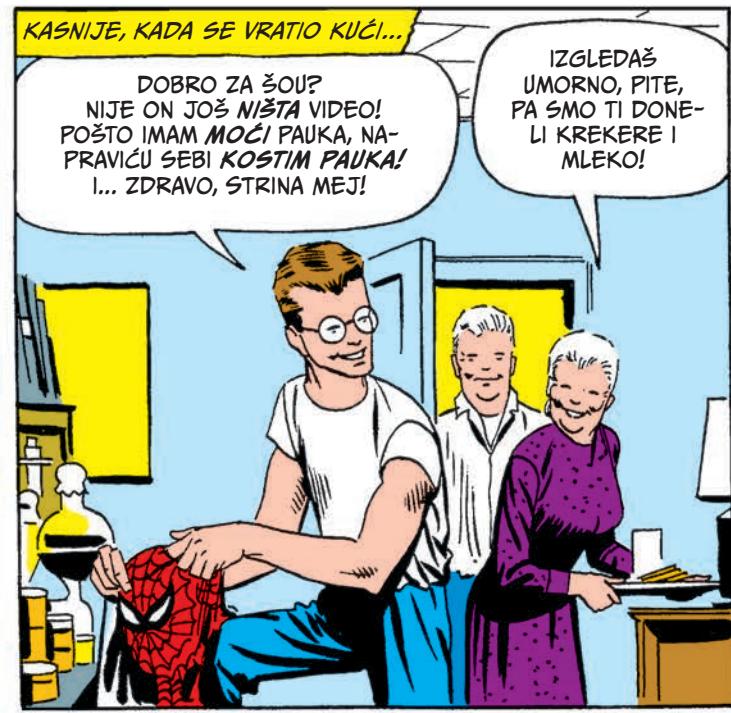
PAUKA KOJEM JE SUDBINA, MAKAR NAKRATKO, DODELLA GLAVNU ULOGU U DRAMI KOJU ZOVEMO ŽIVOT!

SLUČAJNO PRIMIVŠI NEVEROVATNU KOLIĆINU RADIOAKTIVNOSTI U SEBE, UMIRUĆI INSEKT U IZNENADNOM ŠOKU UJEDA NAJBLIŽE ŽIVO BIĆE, TRENUTAK PRE NEGOG ŠTO ĆE ŽIVOT NAPUSTITI NJEGOVU RADIOAKTIVNO TELO!

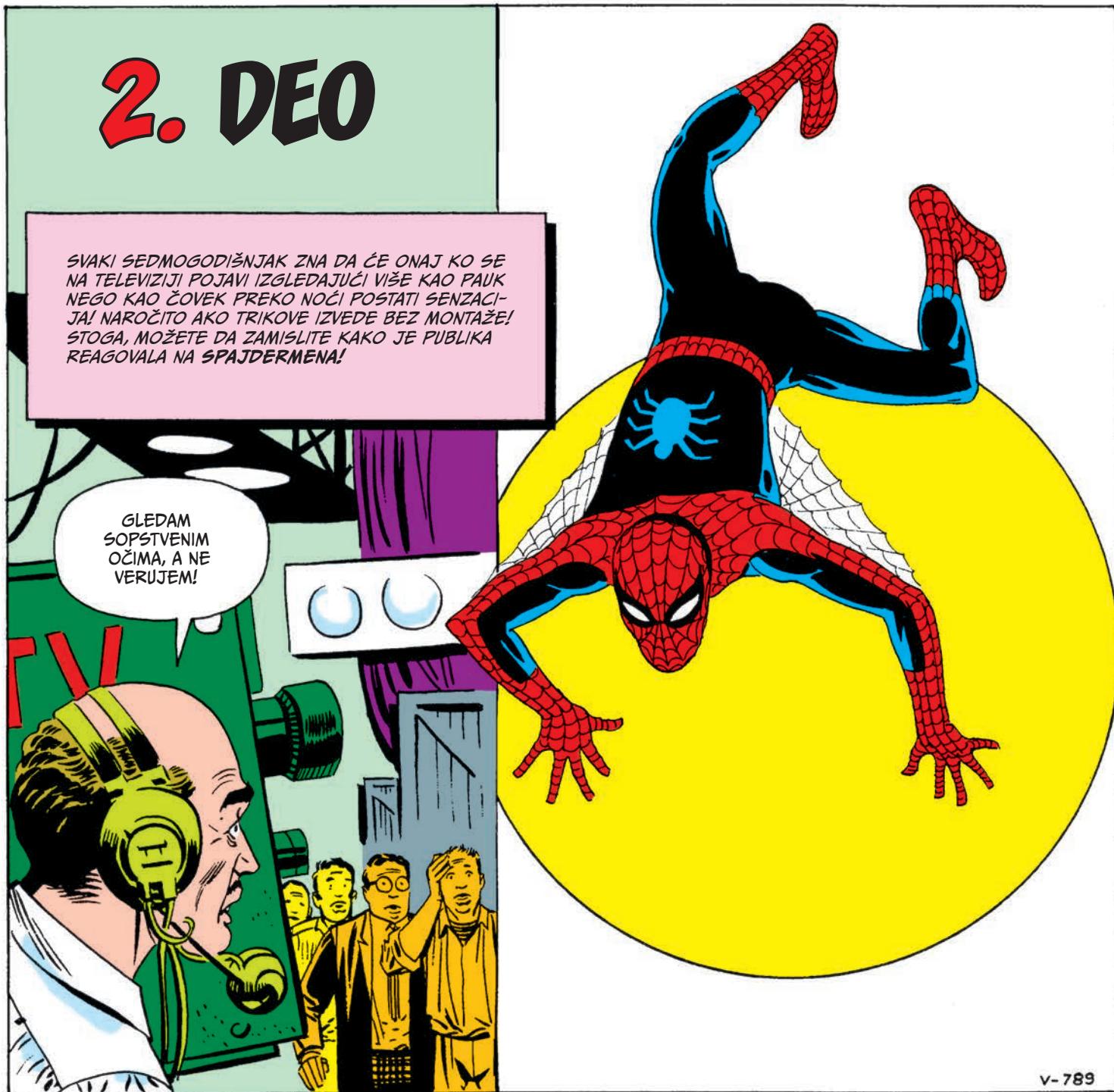

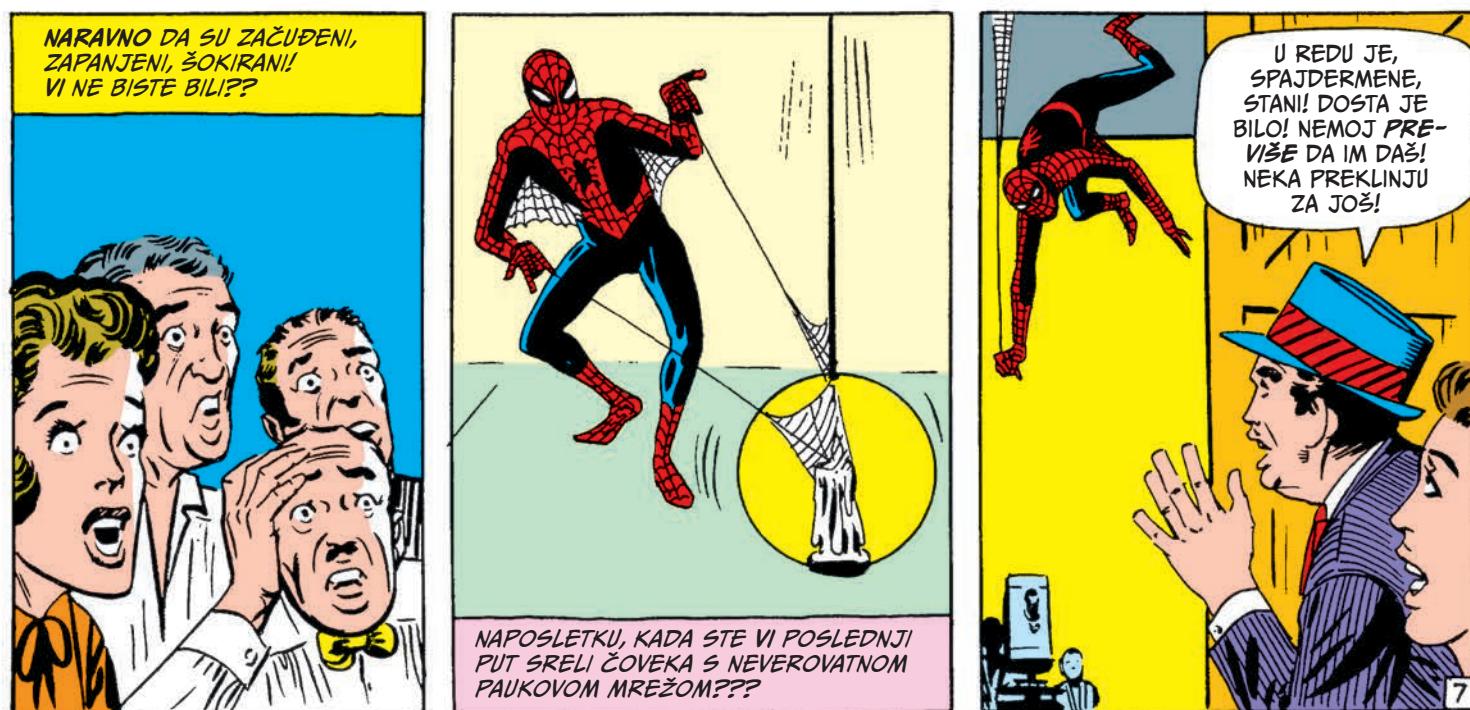

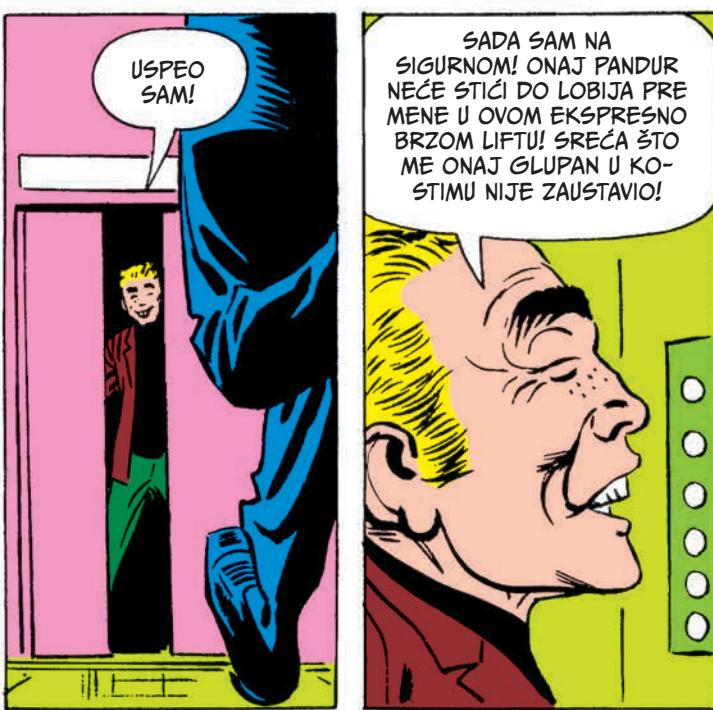
2. DEO

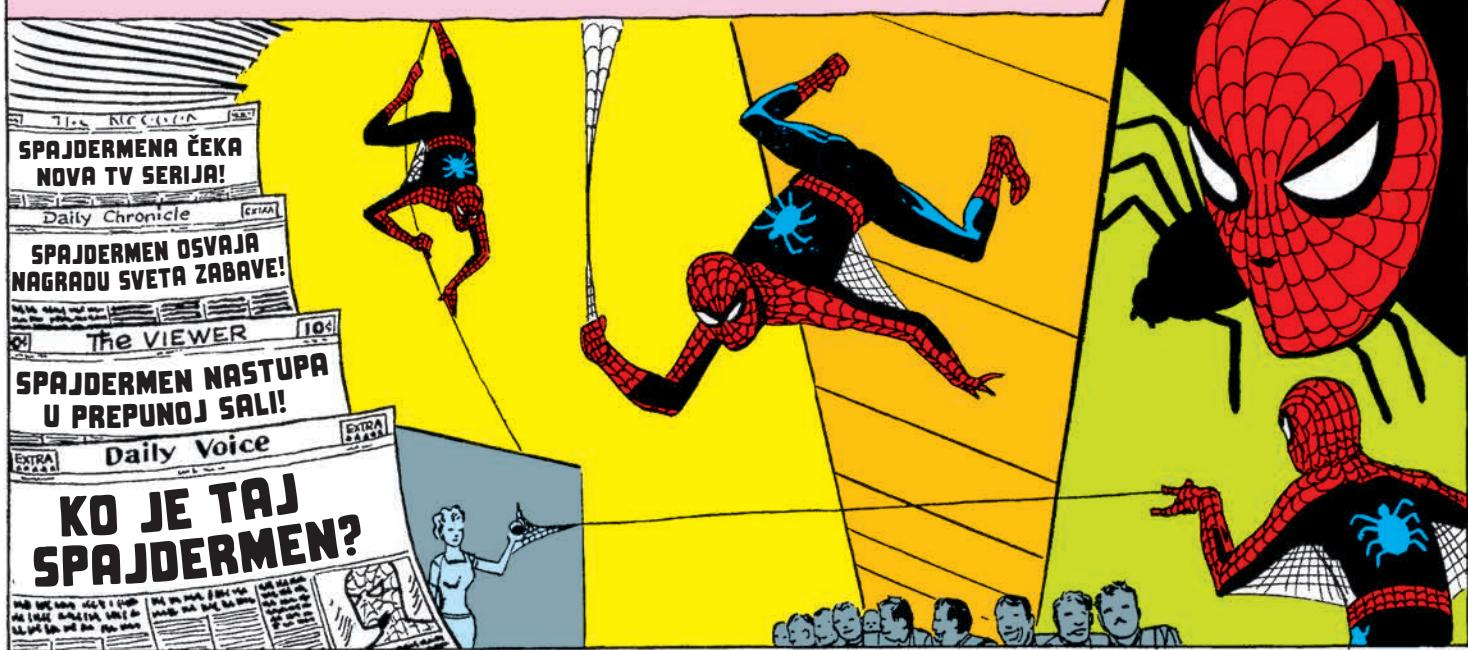
v-789

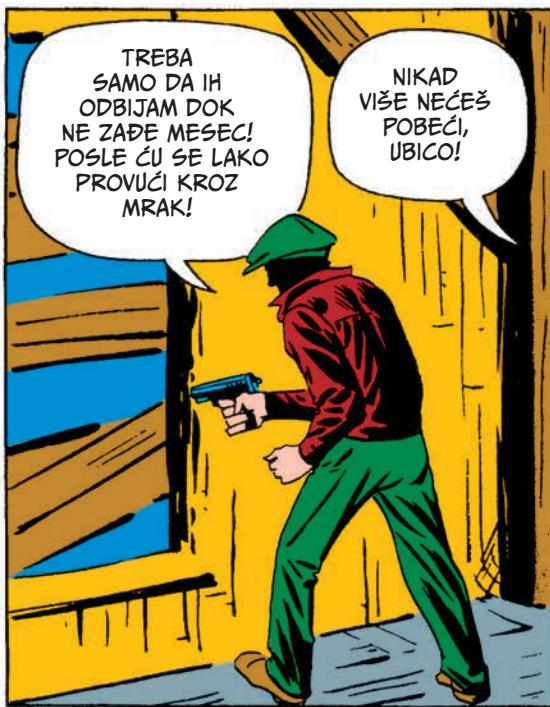

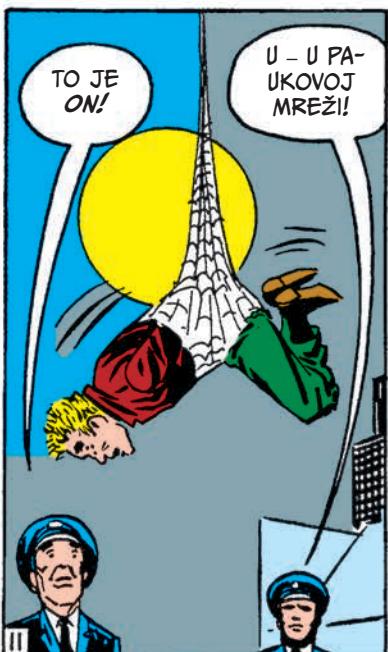
7

U DANIMA KOJI SU DOŠLI, SPAJDERMEN JE POSTAO NACIONALNA SENZACIJA!

NE PROPUSTITE DA SE U SLEДЕCOJ EPIZODI SUSRETNETE S NOVIM NEVEROVATNIM ZADACIMA TOTALNO DRUGAČIЈEG TINEJDŽERSKOG IDOLA: SPAJDERMENA!

KRAJ

SPAJDERMEN

SCENARIO: STEN LI . CRTEŽ: STIV DITKO

NAPOMENA: EPIZODA SPAJDERMENA SE PRVI PUT POJAVILA U IZDANJU AMAZING FANTASY BROJ 15! VAŽE REAKCIJE PUTEM PISAMA I DOPISNICA SU BILE TAKO DOBRE DA SMO MU DODELILI ZASEBAN ČASOPIS!
SLEDI KRATAK OPIS DOSADAŠNJIH DOGADAJA...

NAKAZA!
OPASAN
PO LJUDE!

SIGURNO STE PROČITALI
GOMILU PRIĆA O RAZNIM
STRIP JUNACIMA, ALI OVAKVU
JOŠ NISTE - JER NIKAD
PRE NIJE POSTOJAO
HEROJ POPUT...

SPAJDERMENA!